NUORUUTENI MAAILMANMATKAT 1

MEIKUSTA JA
MUNKASTA
MAAILMALLE

TIMO HONKALA

Timo Honkala

NUORUUTENI MAAILMANMATKAT

vv. 1952–1965

MEIKUSTA JA MUNKASTA MAAILMALLE

MUISTIKUVIA NUORUUTENI MAAILMANMATKOILTA

Osa 1

Kansikuva:

Timo Honkalan aikaisempia teoksia:

Tanssin kutsu. Nuoruuden tanssimuistoja Koski Tl.:stä ja Hesasta, niin tanssipaikoista kuin tanssikulttuuristakin vv.19501960-luvuilta. v. 2014

Armeijan harmaissa Turussa ja Säkylässä. Muisteloita armeija-ajalta PorPr Pstk-ryhmyrinä vv. 1965–1966. v. 2015

100 vuotta stadin jortsuja ja tanssimuistoja vv.1950–1970. Historian kertomaa ja tanssimuistoja vv. 1950–70. v. 2017

Unohtuneet tanssipaikat – pysyvät muistot. Nuoruuden tanssimuistoja ja tietoa tanssipaikoista. v. 2019

Väinö Korpelan jatkosota. Hevos- ja partiomiehenä Rukajärvellä ja Muurmannin radalla. v. 2020

Keltainen valo Stadin yössä. Historiatietoja ja nuoren taksarin muisteloita Stadin taksista 1960- ja 1970-luvuilla. V. 2021

Työtä ja politiikkaa viiden ylipormestarin aikana. Kaupunkineuvos Timo Honkalan elämäkerta. V 2026

Kaikkia kirjoja edelleen saatavissa kustantajalta: bod.fi/kirjakauppa

© 2026 Timo Honkala.
Kustantaja: BoD · Book on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-89-2137-0

Sisällys

1. JOHDANTO 4

2. MATKUSTAMISEN TAUSTAA PERHEESSÄ 6

3. VUODEN 1952 KESÄOLYMPIALAISET HELSINGISSÄ 9

4. ENSIMMÄINEN ULKOMAANMATKANI PURJEVENEELLÄ TUKHOLMAAN KESÄLLÄ 1954 15

5. RANTALOMAN VIETTOA YYTERISSÄ VUODESTA 1958 33

6. KESÄTÖISSÄ TUKHOLMASSA KESÄLLÄ 1961 42

7. AUTOREISSU SUOMESSA, RUOTSISSA JA NORJASSA KESÄLLÄ 1962 51

8. KESÄTÖISSÄ ENGLANNISSA WALESISSA BUTTLINSIN LOMALEIRILLÄ 3.7 - 4.9.1963 73

9. LEIRINTÄMATKA BUSSILLA NEUVOSTOLIITTOON, MOSKOVAAN JA TAKAISIN 13. – 22.8. 1964 111

10. BULGARIA , PRIMORSKO 20.6 – 4.7. 1965 134

11. MAAILMANMATKALLE ARMEIJAAN 155

12. TERVEISIÄ KIRJOITTAJALLE JA KIRJOITTAJALTA LUKIJALLE 156

1. JOHDANTO

V.2012 kirjoitin reilun 20 sivua käsittävän muistelukirjoituksen kesästä 1968, jolloin kiersin 3 kk ajan Greyhound-busseilla USA:n ja Kanadan ympäri ja laidasta laitaan ja vierailin Kanadan sukulaisissa. Tuona aikana olin myös muutaman viikon töissä rakennuksilla ja sukulaiseni farmilla heinätöissä.

Oli mukava palauttaa mieliin tuon matkan tapahtumia. Se on innoittanut ajatuksen kirjata muitakin nuoruuden matkoja paperille. Tuleepa muisteltua vanhoja reissuja laajemminkin. Ja kun jotkut Greyhound-jutun lukeneet pitivät sitä kohtuullisen mukavasti kirjoitettuna, niin sekin motivoi kirjottamaan näitä juttujani, vaikka lähinnä ne ovat tarkoitettu itselleni elämäntaipaleeni kirjaamiseen ja muistelemiseen.

Kuten Greyhound-jutussani, jossa en käyttänyt varsinaisesti mitään lähteitä, kuten muistiinpanoja tms., niin samalla menetelmällä teen tämänkin muistelokirjani eli palauttamalla mieliini eri matkojen erilaisia mieleen painuneita asioita ja ihmisiä. Joiltakin osin olen löytänyt passien säilytyksen yhteydessä matkojen ohjelmia tai osallistujalistoja, matkaesitteitä, karttoja tms., joita olen sitten joiltain osin hyödyntänyt. Myös Googlen hakukonetta on käytetty. Passit olen alusta lähtien säilyttänyt, sillä jo varhain käväisi mielessä, että passeissa ilmenevät matkojen lähtö- ja saapumisaikoja ehkä olisi joskus tarvetta etsiä ja tarkistaa. Muilta osin kirjaukset siis perustuvat vain muistikuviin ja matkoilta mahdollisesti otettuihin valokuviin ja niiden mahdollisiin teksteihin. Ne ovat joko oikeita tai vajavaisia ja joskus virheellisiäkin jonkun muun kokemuksista tai muistoista arvioiden. Mutta ne ovat kaikkine puutteineenkin omaa todellisuuttani, jolta pohjalta ne on muistiin jääneet - ja siellä ehkä vaikuttaneetkin.

Edellä mainitut reunaehdot huomioiden olen sitten ryhtynyt palauttamaan mieliini nuoruuteni matkoja. Aikaisempien kirjojeni tapaan jutut helposti rönsylevät aihetta sivuaviin muihinkin asioihin. Ja ulkomaanmatkaakin on käsitteenä hieman venytetty. Ulkopuolisen lukijan on hyvä noteerata ko. lähtökohdat. Ja oikeinkirjoitusnäkökohdat olen tavoilleni uskollisena jättänyt vaatimattomaan sivuosaan. Tätä olen jo aikaisemmissakin kirjoissa pitänyt perusteltuna, sillä kirjoitinhan kaikkien oppikouluaikaisten kuutosen aineiden jälkeen kaikkien yllätykseksi ylioppilaskirjoituksissa laudaturin. Elämäni ainoan, mutta ajoitushan monessa asiassa ratkaisee! Ja kun yliopistolla on vielä oma tiedekuntansa näitä kieliopin nippeleitä varten, olen rauhassa keskittynyt palauttamaan mieliin matkojani ja matkoilla tapahtunutta minulle luonteenomaiseen arkiseen tyyliini ilman kieliopin rasitteita.

Kun kirjoitukset on tehty erillisinä juttuina 1.3.2014 – 21.10.2026 välisenä aikana, niin niissä on varmasti tyylillistä ja kirjoitusteknistä vaihtelua, joka toivottavasti ei häiritse lukijaa. Sisältöhän on tärkeintä.

Näillä evästeillä matkoille!

Haukilahdessa marraskuussa 2026

Timppa Honkala

2. MATKUSTAMISEN TAUSTAA PERHEESSÄ

Molemmat vanhempani ovat syntyisin Turun läänin Koskelta Varsinais-Suomalaiselta maaseudulta vanhojen kantatilojen lapsina. Elämänpiiri siis oli varsin ”paikallaan pysyvää”, maatilojahan ei muuteltu minnekään. Avioliton kautta korkeintaan vaihdettiin kylää tai pitäjää. Ja matkailu muutenkin oli vain joidenkin herrasväen piirien harvoin tapahtuvaa huvia vielä pitkälle toisen maailmansodan jälkeiseen aikaan.

Isäni Niilo Honkalan valmistuttua ”kielimaisteriksi” Turun Yliopistosta, hän ajautui – näin jälkikäteen ajatellen onnekseen - opettajahommien puutteessa Lahden vuoden 1938 Hiihdon MM-kisojen pääsihteeriksi v. 1936, jolloin myös kihlautui äitini Vuokko Mikolan kanssa. Kielitaitoiselle suojeluskuntaorganisaattorille löytyi siis kyllä hommia. Tämän määräaikaisen ”projektityön” jälkeen hän tuli valituksi Suomen Matkat ry:n toimistopäälliköksi tehtävänä tuottaa matkailutietoa Suomesta ulkomaille. Olihan Suomeen tulossa kesällä 1940 olympialaiset, mahtava kansainvälinen urheilutapahtuma jo tuohon aikaan. Nuoren Suomen matkailuorganisaatiot viritettiin varmasti parhaimpaan trimmiinsä.

Osoituksena siitä, että olympialaisista otettaisiin kaikki irti myös matkailumielessä, niin v 1938 syksyllä pidettiin Helsingin Säätytalolla Suomen ensimmäinen matkailualan kongressi. Nuori toimistopäällikkö löysi itsensä saman tien ko. kongressin sihteerinä ja myöhemmin vielä Suomen ensimmäisen matkamuistokomitean sihteerinä.

No, talvisota muutti kaiken, kuten monen muunkin ihmisen elämässä. Olympialaisia ei tullut ja työt matkailuyhdistyksessä loppuivat. Matkamuistokomitean komiteamietinnön luonnoksen isäni kuitenkin

kirjoitti kesällä 1940 valmiiksi, mutta jäsenten kiireiden vuoksi sen lopullinen käsittely ja hyväksyminen jäi kuitenkin jatkosodan alkuun ja painetuksi tämä mietintö tuli vasta jatkosodan jälkeen. Mutta katsottiin kuitenkin niin tärkeäksi, että se päätettiin vielä painaa. Ilmeisesti alansa ensimmäisenä tämäntyyppisenä julkaisuna.

Välirauhan ajasta suurin osa kului isälläni taas suojeluskuntahommissa, mutta maaliskuussa 1941 isäni pääsi taas matkailuhommin. Tuli nimittäin valituksi Turun kaupungin matkailuasiamieheksi. Ja ehti järjestää vielä ennen jatkosodan alkua omien sanojensa mukaan Varsinais-Suomen ensimmäisen matkailuopaskurssin.

Jatkosota sitten taas muutti elämän kurssia, nyt politiikan puolelle, sillä sodan jälkeen v .1945 isäni tuli valituksi kansaedustajaksi ja v 1946 kokoomuksen puoluesihteeriksi aina vuoteen 1958 asti. Turun matkailuasiamiehen virka säilyi kuitenkin taustalla virkavapaa muodossa vuoteen 1958 asti. Mutta hän ei enää palannut sitä hoitamaan, vaikka oli esim. v. 1953 USA:han suuntautuneella 3 kk Asla-stipendimatkalla esittänyt erääksi kiinnostuksen kohteekseen matkailukysymykset erityisesti Minnesotan suomalaisalueilla vieraillessaan.

Kiinnostus matkailuun säilyi kuitenkin omakohtaisena harrastuksena vaimon ja perheen kanssa koko loppuiän. Eräinä tässä voisi todeta matkat Norjan Huippuvuorille v. 1966, jossa itsekin olin mukana, Grönlantiin v1968? ja Kanadaan ja Alaskaan v197X?. Voidaankin perustellusti varmasti sanoa, että ilman sotien ja politiikan aiheuttamia ”häiriöitä” työurassa, hän varmasti olisi kokenut matkailualan omakseen ja olisi varmasti edennyt niissäkin merkittäviin tehtäviin ja asemiin.

Tämän ylipitkän ”sepustuksen” tarkoituksena on luoda taustanäkemys siihen, mihin perustui minun kiinnostukseni jo varsin nuorena omakohtaiseen matkailuun. Tuolloinhan se ei vielä ollut kovinkaan yleistä nuorison parissa mm. taloudellisten uhrausten vuoksi. Eli se tuli perheen asenneilmastosta, joka suhtautui matkailuun suopeasti jo varsin varhaisella iällä.

Ja sama piirre näkyi perheen muissakin lapsissa. Veljeni Kari kävi skootterilla Ranskassa ja Ripa liftaili ja reissasi Euroopassa ja Pera mm. jenkeissä.

Näiltä taustoilta siis lähdin maailmanmatkoilleni!

3. VUODEN 1952 KESÄOLYMPIALAISET HELSINGISSÄ

Kun koko kirjoituskokoelmani nimi on maailmanmatkat, niin monen mielestä ei varmaan helsinkiläiselle kesäolympialaiset Helsingissä v. 1952 oikein täytä otsikon kriteerejä. Mielestäni se oli kuitenkin monessa mielessä merkittävä tapahtuma kansallisesti koko Suomelle sodanjälkeisinä poliittisesti ja taloudellisesti vaikeina aikoina. Se nostatti taas monin tavoin suomalaisten itsetuntoa: noustiin taas kansakuntana kansakuntien joukkoon. Voimainponnistuksena se oli myös koko kansan projekti ja talkoot. Ja toihan se Suomeen sellaisen kansainvälisen tapahtuman ja tuulahduksen, jota ei oltu maassamme koskaan koettu. Eli maailma tuli Helsinkiin, joten ei tarvinnut lähteä maailmalle!

Myös kisoihin osallistumista laajasti eri kansalaisryhmien ja koko valtakunnan alueelta pidettiin suotavana. Erilaisia yhteiskuljetuksia ja talkoita järjestettiin, jotta mahdollisimman moni innostuisi ja pääsisi lähtemään Helsingin Olympialaisiin

Omalta kohdaltani tilanne oli se, että kesäksi 1952 minut oli järjestetty ”kesäpojaksi” Kosken TL Katteluksen Alitaloon, joka oli isäni sedän eli äidin veljen Eevert Pyhkön maatalo. Perheessä kun oli kolme tytärtä, mutta ei yhtään poikaa, niin ehkä se auttoi vanhempiani saamaan minut sinne kesäksi. Isännälle kaveriksi peltohommiin, myllyreissuille, meijerireissuille ym. Joissain hommissa saattoi olla jopa hieman apua! Talon tyttäristä vanhin Greta oli jo naimisissa Karjalohjalla ja kotona olevatkin Hanna ja Irja n. 10 v minua vanhempia.

Vanhin veljeni Pertti ja nuorempi veljeni Risto oli sijoitettuna isän veljen hoteisiin Kosken Myllykylän Pyhkölle. Nuorin veljeni Kari ja sisareni Tytti olivat osan aikaa kotona Hesassa ja myöhemmin kesällä

isäni ja äitini ulkomaanmatkan aikana äidin kotona Koskella Hongiston Pohjolassa. Meitä kun riitti moneen sukulaishuusholliin! Vastavuoroisesti sitten kyllä majoitettiin sukulaisia Hesassa mm. olympialaisten aikaan ja lapsia joskus loma-aikoina. Ja olihan tämä varsin yleinen ns. maantapa tuolloin sellaisissa kaupunki-laisperheissä, joilla oli sopivia sukulaisia maalla.

Jo ennen kesää oli päätetty, että vaikka lapset olivat maalla, niin minä ja vanhin veljeni Pertti pääsisimme käymään olympialaisissa. Itse en nyt tuota varmaan mimmoisenakaan kunniana tai etuoikeutena osannut ottaa, mutta varmaan kiinnosti tulla tapaamaan kavereita välillä kesällä. Eli ajatus oli täysin isäni, joka ajatteli, että hän järjestää parille vanhimmalle pojalleen tilaisuuden osallistua siihenastisen Suomen huipputapahtumaan - matkailumies kun oli. Näillä samoilla periaatteilla varmaan moni muukin lapsi otettiin mukaan joihinkin olympialaiskisatapahtumiin.

Tietoisuus joistakin mystisistä olympialaisista alkoi vähitellen tulla tietoisuuteeni mm. siten, että muutama viikko ennen varsinaisia olympialaisia järjestettiin Myllykylässä kylän kesätapahtumana omat olympialaiset. Sen tavoitteena oli antaa sopivaa kevennystä kyläläisten arkisiin askareisiin ennen heinän- ja sadonkorjuuajan alkamista. Tavoitteena oli myös kerätä rahaa sen verran, että voitiin yhteisesti maksaa kylän maitoja vuosikausia meijeriin kuljettaneen hevosmiehen, Joppi-Oskarin, matka Olympialaisiin. Hän kun oli erittäin kiinnostunut urheilusta ja ollut nuorena myös hyvä urheilija. Mutta vähävaraisena ei olisi pystynyt omalla kustannuksellaan lähtemään kisoihin Helsinkiin. Kaunis ajatus kyläläisiltä, mikä sitten toteutuikin.

Nämä esiolympialaiset pidettiin Myllykylässä osin Nyhän ja osin Pyhkön pihapiirissä. Itselleni on jäänyt mieleen näistä

Kirjassa kuvataan koulunkäyntiajan matkojani maailmalla. Matkat lähtevät symbolisesti silloisilta asuinalueiltani Hesan Meikusta ja Munkasta. Ensimmäinen matkani suuntautui Helsingin olympialaisiin. Sehän oli kuin ulkomaan matka pienelle pojalle. V. 1954 pääsin tuttavaperheen purjeveneellä Tukholman reisulle. Paljon oli mielenkiintoista, kun purjehduskin oli ensimmäisiä. Ja dramatiikkaakin tuli matkalle, kun veneen peräsin katkesi paluumatkan kovassa tuulessa. Ja Yyterin hiekkarannoillahan on kesähelteillä kuin ulkomailla. V. 1961 kuvataan koululaisen työharjoittelua ja elämää kesäisessä Tukholmassa . V. 1962 Suomen ja Ruotsin sekä Norjan Lapin kiertely autolla antoi monenlaisia kokemuksia automatkailusta. Seuraavana kesänä oli ohjelmassa kesätöitä Englannissa ja tutustumista Dubliniin. V. 1984 oli ohjelmassa 10 päivän leirintämatka turistiryhmän kanssa Neuvostoliittoon Moskovaan. Silloinen neuvostojärjestelmä tatjosi monia mielenkiintoisia kokemuksia. Kouluaikojen viimeinen matka, ylioplaslahjaksi saatu, suuntautui Bulgariaan Primoskon hienolle aurinkorannalle yhdistettynä nuorisomatkan pelkistettyihin majoitusoloihin, mutta mukavaan matkaseuraan. Parin viikon päästä olikin sitten ohjelmassa armeijaan meno, josta olen kirjoittanut suosituksi osoittautuneen kirjan ARMEIJAN HARMAISSA TURUSSA JA SÄKYLÄSSÄ. Muisteluita Porin Prikaatista .

BoD
9 789528 921370